

GUIA DIDÀCTICA

El gest a Catalunya de Joan Amades

**Etapla: Secundària i Batxillerat
(12-18 anys)**

Edicions Morera

INTRODUCCIÓ

La guia de Secundària treballa el gest com a llenguatge no verbal, la seva evolució i la dimensió cultural.

En una edat en la que l'expressió corporal té una importància cabdal en les relacions entre joves i intergeneracionals és bo poder-lo treballar a classe des d'uns orígens.

L'etapa de secundària i batxillerat és molt àmplia i hem de tenir en compte aquesta diversitat d'edats de l'alumnat per la qual cosa requerirà, com és lògic, una adaptació d'aquetes propostes tant per edat com per circumstàncies socials i diverses de cada aula. Així mateix caldrà pensar en les adaptacions específiques que calguin, però no dubtem que la varietat gestual del llibre permetrà fer-ho sense problemes i de manera transversal.

En aquestes etapes és important interactuar amb l'alumnat per tal que aportin també el seu coneixement a l'expressivitat gestual actual. Veure els canvis no només a nivell generacional sinó també a nivell cultural entre els alumnes de diversos orígens que hi hagi a classe.

A la pàgina web compteu amb les fotografies que hi ha en el llibre perquè les pugueu utilitzar, per finalitats pedagògiques, a discreció per preparar-vos el material que desitgeu més enllà de les nostres propostes i que els alumnes les puguin fer servir.

Competències clau: comunicació lingüística, consciència i expressió culturals, aprendre a aprendre, competència personal i social, valorar el patrimoni immaterial.

Activitat 1. Duel gestual (conversa muda)

Objectius: Usar repertori de Joan Amades per construir significat; millorar expressió corporal i comprensió del context.

Temps: 40–50'.

Materials: targetes de gest, espai, lpad i/o mòbil per enregistrar (opcional i en funció de la normativa del centre d'ensenyament).

Procediment:

- 1) Parelles reben 5 gestos cadascuna (p. ex. «assentir», «arronsar espatlles», «amençar», «comiat», «consciència»...).
- 2) Han de mantenir una conversa de 2' sense parlar, usant només gestos.
- 3) Observadors anoten què han interpretat.
- 4) Posada en comú i connexió amb definicions de Joan Amades.

Activitat 2. Gestos en perill d'extinció (mini-recerca)

Objectius: investigar l'ús actual d'antics gestos; contrastar fonts familiars i observació pròpia.

Temps: 2 sessions + deures

Materials: llibre de Joan Amades, pauta d'entrevista (Annex).

Procediment:

- 1) Tria un gest (p. ex. «cassoleta», «cel (joc de dits)», «busaroca», «coll serrat»).
- 2) Cerca si es fa servir avui (entrevista a gent gran/família).
- 3) Redacta una fitxa amb context, usos i canvis.
- 4) Exposició breu.

Activitat 3. Vídeo curt: «Del gest antic al gest digital»

Objectius: produir un vídeo comparant un gest d'Amades amb un meme/gest actual; desenvolupar pensament crític.

Temps: 2–3 sessions.

Materials: dispositiu d'enregistrament, eina d'edició bàsica.

Procediment:

- 1) En grups, trieu un gest del llibre.
- 2) Graveu 2 escenes, per exemple, «ahir» (gest d'Amades) i «avui» (equivalent digital/actual).
- 3) Afegiu rètols amb definicions d'Amades.
- 4) Projectió i debat sobre canvis de significat.

Activitat 4. Tribunal del gest (debat reglamentat)

Objectius: argumentar sobre context i respecte; entendre que alguns gestos poden ser ofensius segons situació.

Temps: 1 sessió

Materials: targetes de casos, normes de debat.

Procediment:

- 1) Presenta casos (p. ex. ús de «botifarra» entre amics vs. a classe).
- 2) Equip A defensa, Equip B replica.
- 3) Veredicte i síntesi docent amb referències a definicions d'Amades.

Activitat 5. Actualització del gest

Objectius: entendre el passat amb ulls de present; compartir la gestualitat com herència familiar; conèixer la gestualitat d'altres zones del món

Temps: 1 sessió.

Materials: targetes de casos.

- 1) Presenta casos de gestualitat que consideris caducada i quins són els gestos actuals que els supleixen
- 2) Anotar si aquesta nova gestualitat és per qüestions generacionals o per origen
- 3) Apuntar si creieu que la transmissió d'aquest signe s'ha pogut produir per influència de les xarxes o no.
- 4) Intentar fer una descripció d'aquests gestos nous a la manera de Joan Amades, intentant ser el més descriptiu possible.

Annex. Pautes i plantilles

A. Pauta d'observació per al duel gestual

Gestos observats	Context	Interpretació	Coherència

B Proposta de qüestionari per a la recerca familiar (gestos en desús)

- 1) Quins gestos recordes de quan eres jove i que trobis que ara no s'utilitzen?
- 2) En quin context s'usaven?
- 3) Quant temps fa que no l'has vist?
- 4) Com els interpretaries avui?